

GRADISOV VESTNIK

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Plan podjetja za leto 1968

Delavskemu svetu podjetja je predložen predlog gospodarskega načrta za letošnje leto, da ga po obravnavi sprejme kot enega osnovnih samoupravnih aktov za usmerjanje poslovne politike delovne organizacije.

Gospodarski načrt pri našem podjetju ni osamljen samoupravni akt najvišjega organa upravljanja, temveč je rezultat delovanja samoupravnih organov in kolektivov vseh enot. Usmerjanje sestave predloga plana je izvedla stalna komisija DSP za perspektivni program in razvoj ter gospodarski načrt. Delo pri sestavljanju predloga plana je potekalo intenzivno že od začetka leta. Komisija je najprej sprejela smernice za pripravo osnutka plana za tekoče leto, pri katerih je poudarjala, da je nujno

predvidene razširitve našega delovanja na tem tržišču, se predvideva za 18% večja realizacija od dosežene v preteklem letu.

Da bi stimulirali interes, ki je zvezan s potrebo angažiranja poslovnih enot v tujini, ko je treba formirati proizvodne skupine strokovnih delavcev za prevzem določenih del v tujini, je komisija predlagala, da se del sredstev skladov, tako imenovani ostanek dohodka, dorečen pri delih v tujini, razdeli v višini 80% na poslovni sklad podjetja, 20% pa na sklade tistih enot, katerih delavci so bili na delu v tujini. Ključ bodo opravljale ure v letu, za katero se dela obračun. Razporeditev sredstev bo možna seveda šele po izvršenem prilivu tozadavnih deviznih sredstev na bančni račun podjetja.

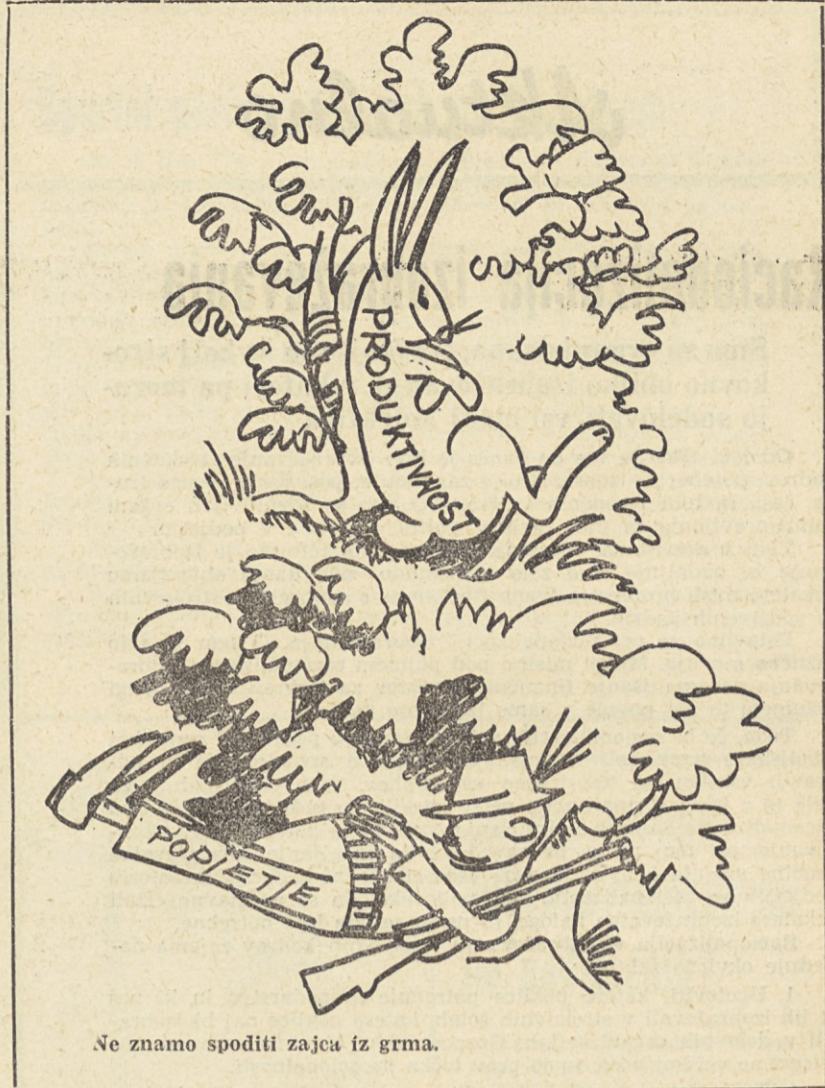
Nadaljnje priporočilo komisije je, da naj se smotnejše določijo merila za ugotavljanje mase osebnih dohodkov, ki naj pripada režijskim delavcem, po katerih bi se ugotavljala masa za osebne dohodke na bazi poslovnega uspeha, in ne samo od individualnega učinka oz. ocene prizadevnosti pri delu.

Osnovni pokazatelj predloga plana, katerega daje komisija v potrditev delavskemu svetu, so v nekaj naslednjih pokazateljih: delež dohodka v vrednosti čiste proizvodnje na eno uro dela bo za pribl. 2,5% večji kot lani. Število ur pa bo manjše za 5,5%. Osebnih dohodki na uro bodo večji za 2,4% od lanskih doseženih, medtem ko bodo skupni skladi na uro manjši za 27,3% in za 26% manjši tisti, ki pripadajo enotam. Seveda je ta pokazatelj račun na uro dela v poprečju za celotno podjetje in so pri tem razlike v posameznih enotah glede na situacijo, v kateri se nahaja. Tako je za enoto v Celju, ki lani ni dosegla zadovoljivega rezultata, za letos predvideno izboljšanje, ostale enote pa se v planskih predvidevanjih več ali manj gibljejo v proporcijah lanske izvršitve.

Kot že prej omenjamo, se predvideva povečanje realizacije pri delih v inozemstvu, saj bo za 3,6% več delavcev na teh delih kot lani.

Plan režije podjetja je bil od prvotnega predloga po temeljitem pregledu vseh stroškov, ki bremenijo skupne režijske stroške, zmanjšan za skupno 21 milijonov S din. Kljub temu, da se predvidevajo pri obrestnih za najete kredite za obratna sredstva za 110,7% večji stroški, kot so bili lani, dalje za 73,1% večji stroški na obresti od kreditov za osnovna sredstva in še pri nekaterih konstantnih stroških, ne bodo za to bistveno povečani skupni režijski stroški, saj predvideva plan samo 5,7% povečanje od lani porabljenih stroškov. Znižanje je predvideno pri stroških za tekoče vzdrževanje osnovnih sredstev in drobnega inventarja, dalje pri obrestih za trajna obratna sredstva, katera se odplačujejo v obliki anuitet, nekoliko nižje bodo tudi obresti od poslovnega sklada, ostali materialni stroški pa so v višini lanskih.

Po nekoliko spremenjenih notranjih merilih za delitev dohodka na del za osebne dohodke in na del za sklade, predvideva predlog plana, da bo odpadlo na osebne dohodke 88,2% in 11,8% na sklade (skupne in za enote), kar bo dalo nekoliko večje osebne dohodke, medtem ko

Ne znamo spoditi zajca iz grma.

bodo seveda skladi nekaj manjši, vendar pa to ne bo bistveno vplivalo na nadaljnji razvoj podjetja, saj se bo delno nadoknadilo sredstva iz doseženega uspeha, ki se predvideva pri delih v tujini v večjem znesku, kot je bil dosežen lani.

Ceprav je dokončno sprejemanje gospodarskega načrta gledano po datumu nekoliko pozno, je treba poudariti, da pri nas planiranje nastaja iz delovnih kolektivov. Enote sestavijo po določeni metodologiji plani-

ranja svoje predloge. Usmerjanje planiranja je v pristojnosti komisije DSP, ki končno z vidika celotnega podjetja in z upoštevanjem vseh elementov, ki vplivajo na sestavo gospodarskega načrta, izdela dokončni predlog. Ta pa je bil že v posameznih delih obravnavan v vsaki posamezni enoti. Z dokončnim predlogom gospodarskega načrta prevzame vsaka enota planska predvidevanja kot svojo obveznost, ki si jo je sama postavila.

Izpolnjena obljuba

Graditelji nove depadance hotela »Cpatija« v Opatiji so držali svojo obljubo. Objekt je bil 3 dni pred rokom predan investitorju. S tem si je PE Ljubljana pridobila nov ugled in zaupanje naših investitorjev.

Z izgradnjo novega dela depadance hotela »Cpatija«, podjetje razpolaga s preko 300 posteljami, moderno urejenim aperitiv-barom, kuhinjo, novo recepcijo itd. Pri tem je potrebno omeniti še to, da ima vsaka soba v novozgrajeni depadansi svojo kopalnico in sanitarije.

Objekt je bil svečano odprt 28. junija.

Graditeljem k njihovu uspehu iskreno čestitamo!

upoštevati načela pri planiranju, ugotoviti dejansko tržno situacijo, pri posameznih elementih, ki služijo za izhodišče pri planiranju, pa naj bodo poprečni rezultati, ki so bili doseženi v preteklem letu.

V gospodarskem načrtu mora biti izražena skrb za izboljšanje ekonomičnosti poslovanja v podjetju z zniževanjem vseh režijskih stroškov in na drugi strani skrb za povečanje produktivnosti dela.

V zvezi z delitvijo dohodka je komisija sprejela načelo, da se obdrži sedanji sistem delitvenega razmerja, po katerem se v najprej določajo proporcije delitve doseženega dohodka v enotah po enotnih merilih, koliko naj odpade na osebne dohodke in koliko na sklade.

V nadaljnji obravnavi v zvezi s pripravami na sestavo predloga gospodarskega načrta so se utrdila merila za medsebojni obračun režijskih stroškov in sestavljen tudi predlog predračuna skupnih potreb, kateri predračun pa bo lahko realiziran samo v sistemu delitve dohodka po vnaprej določenih proporcijah.

Najprej je bila komisija mnenja, da naj se ne menjajo instrumenti v sistemu notranje delitve v določanju proporcij delitve dohodka, pa je po obravnavi predloga v enotah spremenila svoje mišljenje. Spremenjen predlog za interne medsebojne odnose v delitvi zagotavlja nekoliko več sredstev v korist osebnih dohodkov.

Predlog gospodarskega načrta se izpolnjuje še s predvidevanji, ki bodo doseženi z našo udeležbo na inozemskem tržišču. Glede na ugotovitve stanja na zunanjem tržišču in

SINDIKALNI DELAVCI PODJETJA SO ZASEDALI

Če ne sledijo dejanja, beseda izgubi svojo pravo vrednost

Sestali smo se v sejni dvorani republiškega sveta sindikatov Slovenije. Ne zato, ker smo želeli probleme reševati na višjem nivoju, temveč za to, da povečamo aktivnost sindikalnega dela. Seji so prisostvovali vsi vodilni sindikalni delavci, ter predsednik upravnega odbora podjetja Polde Ilvar, glavni direktor ing. Hugo Keržan, nekateri člani predsedstva republiškega odbora sindikatov gradbenih delavcev Slovenije s predsednikom Lojzeto Capudrom na čelu. Seja je trajala polnih 8 ur.

Na seji so obravnavali pereča gospodarska vprašanja, govorili o zavestni koncentraciji sredstev in služb, o delitvi dohodkov, delovnemu času

ter delu in aktivnosti sindikalnega odbora. Tu se je pokazala nujnost sprotne obravnavanja vseh pomembnejših zadev pred celotnim ko-

lektivom. Sejo je vodil predsednik sindikalnega odbora podjetja Tone Zaletelj. Pa pogledimo katere misli tega pomembnega sestanka.

Gradbena podjetja Slovenije se spontano združujejo.

Lojze Capuder — Ob dejstvu, da se gradbeništvo Slovenije združuje okrog poslovnih združenj »GIPOSS«, »IMOS«, je potrebno doseči tudi večje sodelovanje med »Gradisom« in »Slovenija cestami« in »Tehnogradnjami« iz Maribora. Kolikor bolj bo to sodelovanje (združevanje) uspešno, toliko lažje bodo podjetja nastopala na domačem in tujem tržišču. Nato je govoril o uspešnosti Gradisa v primerjavi z ostalimi podjetji ter slovenskim in jugoslovanskim gradbeništvom. Vsi podatki so za Gradis ugodni, in na teh osnovah bi morali osnovati perspektivni program podjetja, je dejal tovariš Capuder. Glede internih odnosov pa misli, da v podjetju prehaja do premočne regionalne in včasih tudi lokalistične zaprtosti, kar dostikrat povzroča probleme in nezadovoljstvo med kolektivi, pa tudi premalo je še posluha za organizacijo skupnih služb. Glede sindikalnega dela pa meni, da bodo sindikalne podružnice morale povečati svojo aktivnost.

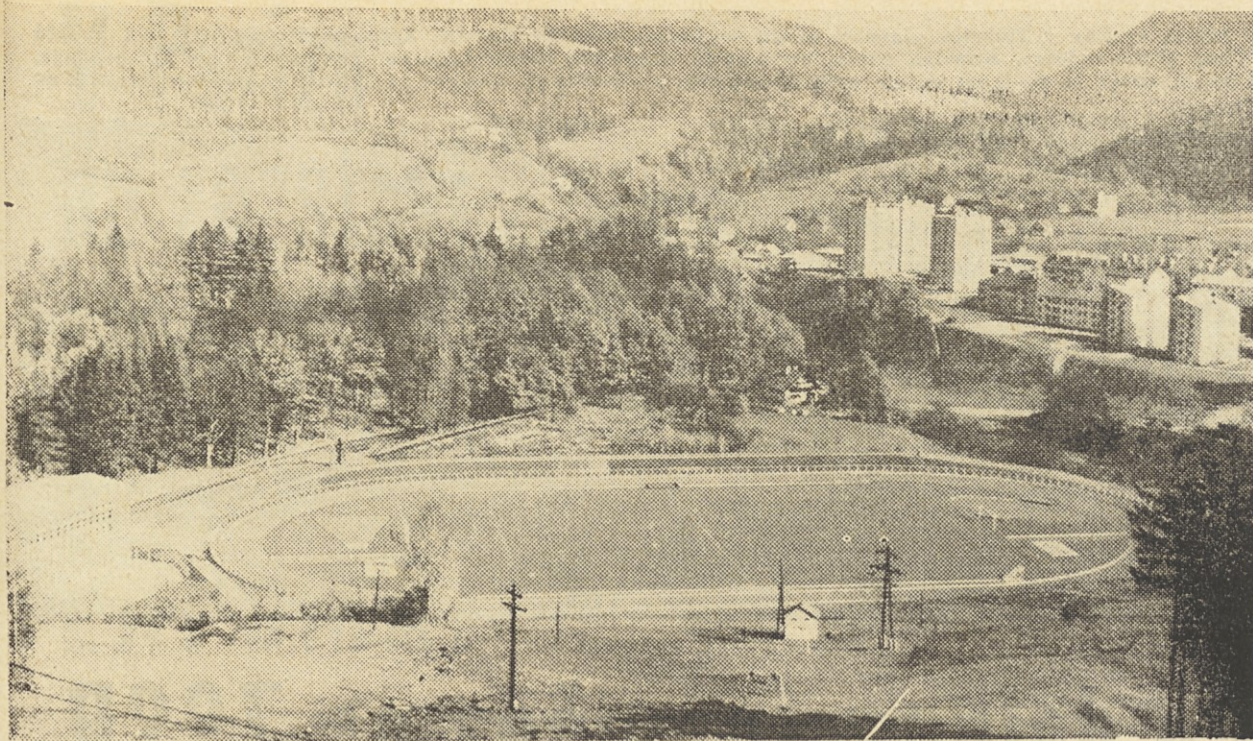
Mi lahko uspemo le v ceni, rokih in kvaliteti

Ing. Hugo Keržan — je s konkretnimi podatki orisal gospodarski položaj podjetja ter med drugim dejal: Ocena gospodarskih gibanj ni tako idealna, kot nam jih prikazujejo rezultati dosedanjega dela. Predvsem če upoštevamo, da perspektive v letu 1968 niso najbolj rožnate, pa tudi nekateri lokalni faktorji in podjetja niso najbolj navdušeni, če se pojavijo na licitaciji. Npr. pri oddaji ponudbe za ibarske mostove smo dobili kup telefonskih in osebnih intervencij, češ kaj se Slovenci mešate na naše področje.

Posebno pozornost smo posvetili delitvi osebnih dohodkov. Ko smo s 1. 4. 1968 prešli na novo delitev osebnih dohodkov (Nadaljevanje na 2. str.)

Pogled v notranjost skladišča velike hale v Kopru. V skladiščih se v glavnem nahaja južno sadje.

Športni park na Ravnah na Koroškem

Ze od leta 1960 dalje gradi in urejuje park športnega društva »Fužinar« delovodja Ivan Spiranec. Vsa igrišča in eden izmed najlepših domov telesne kulture v Sloveniji so delo našega podjetja.

Zaradi močvirnatih tal je bil posnet ves teren, izkopane dre-naže in zasut s 50 cm debelo plastjo leša in humusa. Igrišča so med počitnicami po več let skupaj pod našim strokovnim vodstvom urejevale mladinske delovne brigade strokovnih šol iz Ljubljane, Maribora, Zemuna in drugod. Ko so za stadion odkopali del hriba, je ta začel drseti. Zato je bilo treba vgraditi 6 metrov globok oporni zid s ca. 1000 m³ betona, da so preprečili drsenje zemeljskih mas. Poieg nogometnega igrišča s tekaško stezo so tu še igrišča za atletiko. Zahodna stran hriba nad stadionom pa je preurejena za smučišča. Za vleko smučarjev je postavljena žičnica. V domu kulture je 25-metrski bazen s toplo vodo, nad njim pa športna dvorana. V ostahem delu zgradbe pa so klubski prostori SD Fužinar.

Poleg objektov, ki že stojijo, je predvidena še gradnja umetnega drsališča in smučarske skakalnice.

Športni park, ki je danes ponos Raven, je grajen po načrtih »Projekt Ljubljana« pod vodstvom projektanta ing. arhitekta Marjana Božiča.

Ing. Borut Maister ob svoji 60-letnici

Na slavnostni proslavi ob 60-letnici ing. Boruta Maistra, smo med drugim ujeli nekaj misli, ki jih je v svojem govoru izrazil ing. Maister in iz katerega lahko spoznamo bistvo njega samega, njegovega dela in njegovih uspehov.

Med drugim je dejal: »Vi ste mi dali smisel življenja, kajti vse, kar sem dosegel, sem dosegel s pomočjo svojih dobrih sodelavcev. Trudil sem se za napredek enote, podjetja, delil z vami dobro in slabo, preživljal najtežje trenutke in dosegel največje uspehe — hvajla vam. S svojim delom in uspehom ste mi vse bogato povrnili. Če ne bi imel takega kolektiva, si marsikdaj ne bi vedel kako pomagati in vsi moji napori bi bili zaman. Posebno se mi zdi pomembna enotnost kolektiva in zapanje, ki ga imajo člani v svoje vodstvo.

Delo samo in rezultati dela, ki smo ga skupno dosegli z vsemi sodelavci, so mi dali smisel življenja. Človek, ki nima veselja do dela, ne more doseči svojega pravega življenjskega cilja. Zaupam v ljudi, še posebno pa v mlade delavce, ki šele začenjajo svojo življenjsko pot. Zelo bom vesel, če jim bom lahko vsaj nekaj nudil iz svojih življenjskih izkušenj.

Iskreno se zahvaljujem vsem delavcem, ožjim sodelavcem, šefom enot, upravi podjetja in vsem, ki so mi 23 let nesebično pomagali pri mojem delu, in mi omogočili vse to, kar danes imam in na kar se bom vedno rad spominjal.«

Nov blok s 36 stanovanji

Ob stavbi, v kateri sta restavracija in kino Vevče, je »Gradis« — Ljubljana-okolica začel konec aprila graditi nov stanovanjski blok, v katerem bo 36 družinskih stanovanj, od enosobnih do trisobnih. To je gradnja za trg, vendar so delavci in uslužbenci vevške papirnice že kupili vsa stanovanja.

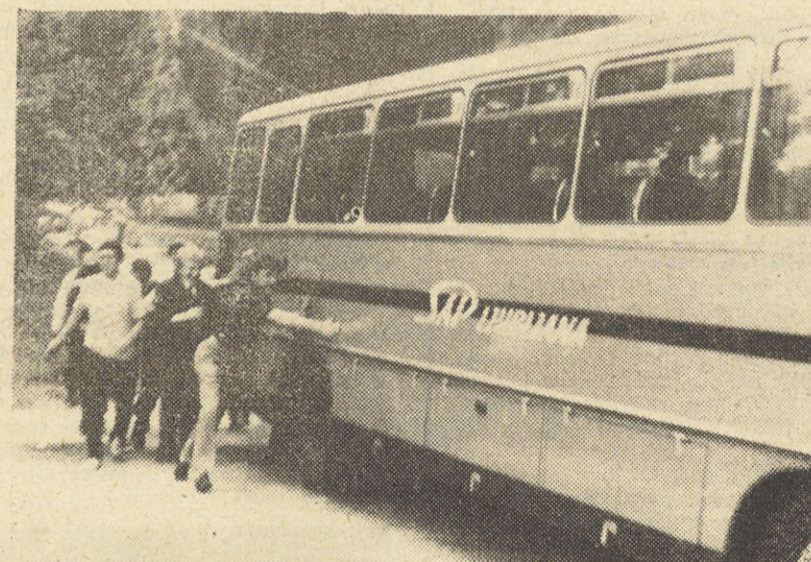
Ceprav so naši delavci začeli graditi blok šele aprila, vendarle gradnja lepo napreduje, tako da bo trinadstropna stavba konec poletja že pod streho. Po konstrukciji je objekt litobetonška stavba, stanovanja v njej pa so razmeroma velika, saj ima enosobno stanovanje okrog 40 kvadr. metrov površine, največja — trisobna — pa približno 80 kvadratnih metrov. Vsako stanovanje ima balkon, hiša pa je ogrevana s centralno kurjavo. Vrednost bloka s komunalnimi objekti vred je predvidena na okrog 315 milijonov starih dinarjev.

Kot so nam povedali graditelji novega bloka, računajo, da bodo prvih 12 stanovanj lahko že toliko usposobili do novembra, da bodo vseljiva letos. Preostalih 24 stanovanj pa bodo popolnoma dokončali prihodnje leto in bodo tako vseljiva v letu 1969.

Ob bloku gradi enota Ljubljana-okolica tudi zbirni kanal, ki bo služil novemu stanovanjskemu bloku, vrh tega pa še bližnji stavbi, v kateri je restavracija in kino Vevče. Razen tega so se na kolektor priključili še številni stanovalci vrstnih hiš in manjših blokov, ki so razporejeni proti severu, v smeri Zaloške ceste.

Tudi letos je odpotovala skupina vajencev za 14 dni na Češkoslovaško. Vajenci si bodo ogledali razna gradbišča, njihovo organizacijo dela in seveda tudi zlato Prago. Vajence vodi sekretar gradbenega vodstva Maribor Anton Gruden in vodja kadrovske službe z Raven na Koroškem Ludvik Lihitineger. Na sliki: Skupina vajencev si je pred odhodom v CSSR na Dunaju ogledala znameniti Prater.

Takole smo štartali ob vsakem postanku na poti v ČSSR. Se dobro, da so vajenci močni in mladi.

In tole je skupina vajencev iz ČSSR, ki bodo prebili 14 dni v naših počitniških domovih, predvsem v Ankaranu. Češke vajence vodi František Selčanina in sodelavci.

Ali naj osebne dohodke izplačujemo na podstrešju?

Marsikaj sem doživel v svojem življenju, ampak na kaj takega, kar se mi je pripetilo ondan, niti v snu nisem pomislil.

Bilo je takole:

Na minuli izplačilni dan je namestnik šefa naše komunale prinesel s seboj že kuvertirane osebne dohodke in jih v šefovi pisarni razdelil tovarišem upravnikom. Ker so doslej vedno izplačevali osebne dohodke v tej pisarni, je razen upravnikov prišlo tja tudi nekaj delavcev in delaok.

Med njimi sem bil tudi jaz.

Čakali smo na svoje mesečne prejemke, toda namestnik šefa nam je dejal, naj čimprej gremo iz pisarne, ker on nima časa in jo pač mora zakleniti.

Nismo mogli razumeti, od kod takšna nenadna naglica in neka delaoka je vprašala:

»Ja, kje pa bomo sploh dobili denar?«

Namestnik šefa je stično mirno dejal:

»Zaradi mene si ga lahko razdelite na podstrešju ali pa na cesti.«

Kolikor vem, je Gradis sodobno organizirano podjetje in vedno sem verjel, da je tako. Zdaj pa so se mi porodili dommi. Premišljuje namreč o temle:

— Ali Gradis ni več sodobno organizirano podjetje?

— Ali pa je sodobnost prap v tem, da bomo v bodoče izplačevali osebne dohodke na podstrešju in na cesti?

Vesel bi bil, če bi mi nekdo, ki se spozna na te reči, pokazal, za kaj pravzaprav gre.

Ivan Vuckovič

Koristi in škoda od črne kave

Danes je črna kava zelo priljubljena pijača. Njena osnovna sestavina je kofein. Zato medicina v glavnem proučuje njegov učinek na človeški organizem.

Resice v črvesju ga vsrkajo neposredno po njegovem zaužitju in že po petnajstih minutah se čuti njegov največji učinek. Večina kofeina razpade v telesu po petih do šestih urah, samo 0,5 do 1% zaužitega kofeina pa se izloči v urinu.

Kofein najbolj učinkuje na centralni živčni sistem. Draži skorjjo velikih možganov in tako ustvarja dobro počutje. Olajša se intelektualno delo, zaspanost in utrujenost pa izgine. Z delovanjem na možgansko deblo pospešuje delo važnih centrov, ki se v njem nahajajo. Rezultat tega je, da postane dihanje bolj globoko, kri pa hitreje kroži po telesu. V večjih količinah pa povečuje kofein napetost mišic.

Poseben problem je delovanje kofeina, oziroma črne kave, na srce. V prvi fazi deluje srce počasneje, kasneje pa se delovanje srca pod neposrednim vplivom kofeina na srčno mišico pospeši. Pod vplivom večjih količin kofeina pride do močnega bitja srca in do motenj. Istočasno pa kofein blago širi koronarne krvne žile (tj. žile, ki prinašajo kri srčni mišici), zaradi česar je srce bolj preskrbljeno s hrano. Bolniki, ki imajo zožene koronarne krvne žilice (angina pectoris), naj črne kave ne pijejo, ker ta povzroča psihično vznemirjenost, kar vodi do občutka strahu.

Pod vplivom kofeina se poveča tudi izločanje v ledvicah. Telsna temperatura se dvigne za 0,5° C. Širjenje krvnih žil v možganih povzroči, da glavobol izgine (kar dobro poznajo bolniki, ki jih muči migrena). Na krvni pritisk deluje kofein le neznatno. Ugotovljene so bile sicer neke individualne spremembe, vendar to nima večjega vpliva na organizem.

Za sklerotične krvne žile pomeni uživanje kofeina resno obremenitev. To velja tudi za bolnike, ki imajo povečan krvni pritisk v očesnih jabolkah (glaucom). Njim je uživanje črne kave strogo prepovedano, saj je dokazano, da se pritisk v očesu naglo poveča, poveča.

Kofein pospešuje tudi delovanje prebavnih organov. Zato občutljiva oseba naglo izloča premalo prebavljeno hrano. Razen tega draži kofein sluznico želodca, da ta tvori več kisline, kar zelo neugodno vpliva na bolnike, ki imajo čir na želodcu.

Kofein pospešuje tudi celotno izgorjevanje snovi v organizmu. Zato je pri bazedovki (pospešeno izgorjevanje snovi) uživanje črne kave strogo prepovedano.

Kronična zastrupitev s kofeinom ni tako redek pojav med osebami, ki dnevno popijejo večje količine črne kave. Glavni znaki so močno bitje srca, nespečnost, nervoja, pospešeno dihanje in nemir. Ti znaki bodo izginili, če takoj zmanjšamo količine dnevno zaužite kave.

(Pres servis)

Bog nima brata.

Olimpijski bazen v Vevčah

Naša delovna enota Ljubljana-okolica je že lani začela ob starem vevškem plavalnem bazenu graditi nov olimpijski bazen, dolg 50 in širok 22 m. Todo lani je imel investitor nekoliko prevelike oči — in tako z dograditvijo bazena v letu 1967 še ni bilo nič. No, letos so bila zbrana zadostna sredstva in tako bo bazen v letošnji sezoni služil svojemu namenu.

Novi 50-metrski olimpijski plavalni bazen so slavnostno odprli 21. junija, ko so v Vevčah pri Ljubljani praznovali 125. obletnico, odkar je v tovarni stekel prvi papirni stroj. Ob tem pomembnem dogodku za Papirnico Vevče so predali namenu še več novih objektov in naprav, med drugim samopostrežno trgovino (Mercatorjevo) in prvi premazni stroj v Jugoslaviji, za katerega je ustrezno halo zgradilo naše podjetje. In ne nazadnje je ob tem jubileju pomembna otvoritev olimpijskega bazena v Vevčah.

Ljubljana bo z novim, 50 m dolgim olimpijskim bazenom precej pridobila, saj je za »Ilirijo« in »Kolezijo« to tretji »pravi« plavalni bazen. Če pomislimo, da sta oba bazena v »Iliriji« in na »Koleziji« zgrajena v Ljubljani že pred vojno, ko je slovenska metropola štela manj kot 100.000 prebivalcev, potem si lahko samo mislimo, kolikšen je včasih naval na obeh ljubljanskih kopališčih, zlasti v vročih dnevih. Tako bo tretji olimpijski bazen pomembna razbremenitev za Ljubljano, saj bo v Vevčah ob novem še nadalje usposobljen stari, 33 m še dolgi bazen. Skratka, z novim bazenom v Vevčah je Ljubljana veliko pridobila za rekreacijsko dejavnost in tudi za tekmovalno plavanje.

In tole je del strežnega osebja s svojim upravnikom Lojzeto Točajem na čelu. Vsi imajo eno samo željo, da bili letos gostje v Ankaranu zadovoljni.

Prve lastovke v Ankaranu.

Obilo sonca ob sinjem Jadranu

Letos si je v naše počitniške domove prijavilo nekaj nad 1000 članov kolektiva. Največ seveda za Počrt in Ankaran.

Veliko je tudi prijav za letovanje v drugih počitniških domovih oziroma zunaj »Gradisa«.

Cene v naših domovih so v glavnem iste kot v lanskem letu, le po potreba in hrana se bo izboljšala. Tako mi je zadnjič povedal tovariš

Lojze Točaj, upravnik v Ankaranu. »Zelo bi rad,« je dejal, »da bi bili gostje zadovoljni.«

Letos so v Ankaranu uredili kuhinjo, postavili nov plinski štedilnik za 150 oseb in spremenili jedilnico. V glavnem je v obeh domovih nov kader.

Vsem članom kolektiva, ki bodo letovali ob sinjem Jadranu, želimo obilo sonca.

V Bohovi gradimo skladišča za 380 vagonov sadja

Komaj dobre tri mesece je od tega, kar so naši delavci v Bohovi pri Mariboru začeli graditi nova skladišča — točno 20. marca so se pojavili na gradbišču — in danes je, del hal že pod streho. V velikih halah bo shranjeno najraznovnejše sadje. Investitor tega objekta je namreč podjetje »Slovenija-sadje«, ki ima tu že več let svoja skladišča, vendar so le-ta že davno premajhna. V starem skladišču je prostora za komaj 60 vagonov sadja, v novih prostorih pa bo že v prvi fazi dovolj prostora za 380 vagonov blaga.

Seveda bodo nova skladišča, ki jih mariborska enota gradi v največjem tempu — podnevi in ponoči — sodobno opremljena z modernimi napravami za zmrzovanje. Tako bodo lahko v skladiščnih prostorih poljubno regulirali temperaturo, pač glede na potrebe te ali one vrste sadja. Hladilne naprave, ki jih bodo uvozili iz Italije, pa bodo omogočile tudi vzdrževanje zelo nizkih temperatur za globoko zmrzovanje (—35° Celzija) in v tunelih celo do 45 stopinj pod ničlo. Povedati moramo, da naše podjetje gradi le temelje in stene vseh objektov, medtem ko je streha iz prefabriciranih opečnih elementov izdelana v Italiji, naši jo bodo le montirali. V Bohovi bo zgrajenih več objektov, in sicer dve hali 100 x 25 m, ena meri 50 x 25 m, zadnja pa 50 x 10 m.

Predstavniki investitorja, ki smo ga po naključju našli na gradbišču, je pohvalil naše delavce in zlasti poudaril, da lahko samo tako podjetje, kot je Gradis, gradi v najhitrejšem tempu. Podjetje »Slovenija-sadje« bi rado namreč vsaj do konca polletja hale toliko usposobilo, da bi že zgodaj jeseni v njih uskladiščilo nekatere pridelke. Tu bodo namreč shranjevali zlasti grah, fižol, korenje, maline, višnje, jagode, borovnice, črni ribez in drugo sadje, ki ga podjetje jeseni in pozimi pošilja v tujino.

Po težki nesreči že 4 leta bolan

(Intervju našega novega sodelavca Ludvika Lihinegerja)

Nepričakovana huda prometna nesreča je zelo prizadela Alojza Prešera, še preden se je aktivno vključil na delo. Obiskal sem ga na njegovem domu in mu postavil nekaj vprašanj:

Kako se je pripetila nesreča? Septembra pred 4 leti sem položil zaključni izpit za KV zidarja na GSC v Maribor in so me 10. oktobra poklicali, naj dvignem spričevalo. Dopoldan tega dne sem bil na GSC in so mi sporočili, da bodo spričevala razdelili šele popoldan. Ker sem imel motorno kolo, sem se odločil, da ne bom čakal v Mariboru in sem se hotel vrniti domov. Pred Vuzevico sem hotel prehitvati počasi vozeči tovornjak in ta je nenadno pospešil hitrost, ko sem bil že vstric kabine. Smola je bila, da je v tem trenutku iz nasprotne smeri pripeljal drugi tovornjak in znašel sem se v »skarjah.« Ni mi preostalo drugega, kot da se čimbolj stisnem k tovornjaku, ki je vozil v isto smer. Takrat me je tovornjak zadel s sprednjim blatnikom in vrglo me je po cesti. Padel sem pod moped in tovornjak ga je z zadnjimi kolesi povozil. Ker sem imel nogo pod ščitnikom, mi je le-ta zdrobil kost. Poleg tega sem si zlomil še roko in dobil pretres možganov zaradi udara nad levim ocesom. Obležal sem v nezavesti. Le bežno se zavedam, da sem ležal ob robu ceste in potem v rešilnem avtomobilu.

Kako je potekalo zdravljenje? Dolge mesece sem preležal v travmatološkem oddelku bolnice v Mariboru. Večkrat so me operirali in mi nategovali kost. Zaradi neštetihi drobcev koščic, ki jih z operacijo niso mogli odstraniti, se rana ni hotela zaceliti. Sedaj se je kost že delno zarastla in se še zarašča. Je še zelo mehka in se pri hoji pregiba, prav zato moram hoditi s palicami. Upam, da bo prirastek kmalu okostenel.

Kaj pravi zdravnik? Zdravnik meni, da noga ne bo nikoli popolnoma dobra in da za zidarja ne bom več sposoben. Sve-tuje mi prekalifikacijo.

Osebnostno mnenje? Mislim, da bom le še lahko delal, le da po odrih ne bom mogel hoditi, ker imam slabo in krajšo nogo.

S čim se ukvarjaš? Veliko se ukvarjam z vzrejo vseh vrst kanarčkov in jih imam sedaj okoli 25. Te prodajam in skrbim za novi rod.

To je zaenkrat vse, s čimer se ukvarjam.

Alojzu želim v imenu kolektiva na Ravnah čimprejše okrevanje.

Dopisuj
v svoje
glasilo!

Prevozna betonarna ELBA na preizkusu

Na zadnjem spomladanskem sejmu v Zagrebu je zahodnonemška firma ELBA iz Etltingena razstavila prevozno avtomatsko betonarno, kapacitete 15 m³/uro. Ker je že na prvi pogled ta avtomatska betonarna obetala primerno kvaliteto in funkcionalnost, smo se že v Zagrebu dogovorili, da smo zainteresirani za takšno betonarno.

Predstavniki podjetja ELBA so takoj pristali na našo željo, da bi to

betonarno preizkusili na naših gradbiščih v dobi treh mesecev, in sicer brezplačno in neobvezno glede končnega naročila. Ker je razstavljena betonarno kupilo na sejmu gradbeno podjetje »Obnova«, so nam obljubili, da nam pošljejo drugo do konca maja.

Po preliminarnih pogovorih na centrali podjetja so poslali še barvasti propagandni film, ki ga je predvajal zastopnik podjetja ELBA

ob prisotnosti najbližjih tehničnih, gradbenih in strojnih kadrov v Ljubljani. Po sklenjeni pogodbi, ki ureja odnose med ELBO in našim podjetjem med preizkusom betonarne, je le-ta prispela v specialnem železniškem vagonu v začetku junija. S pomočjo avtožerjave Lorain smo jo montirali na podvozje in prepeljali na sektor »Prehrane« PE Ljubljana-okolica.

Ker je bil v Ljubljani že navošč

monter ELBE, ki je dokončeval montažo prav takšne betonarne za gradbeno podjetje »Obnova«, smo takoj pristopili k montaži na sektorju »Prehrane«. Montaža z Lorainom je trajala tri ure, ker smo morali prenesti in montirati tudi silos za cement. S postavitvijo predelnih sten in ostalih prprav je montaža lahko končana v dveh dneh. Po navodilih dobavitelja je mogoče betonarno montirati brez avtožerjave in so zato k stroju dobavljeni tudi dve dvigalki z nosilnostjo po 2 toni.

Nemškemu monterju smo dodelili še naše strojne strokovnjake iz konstrukcije in obratov. Namen sodelovanja teh je v tem, da točno registrirajo ves potek montaže, ugotavljajo funkcionalnost strojne opreme in kapacitete betonarne. Razumljivo je, da mora tudi gradbena operativna ugotavljati vse tisto, kar njo zanima.

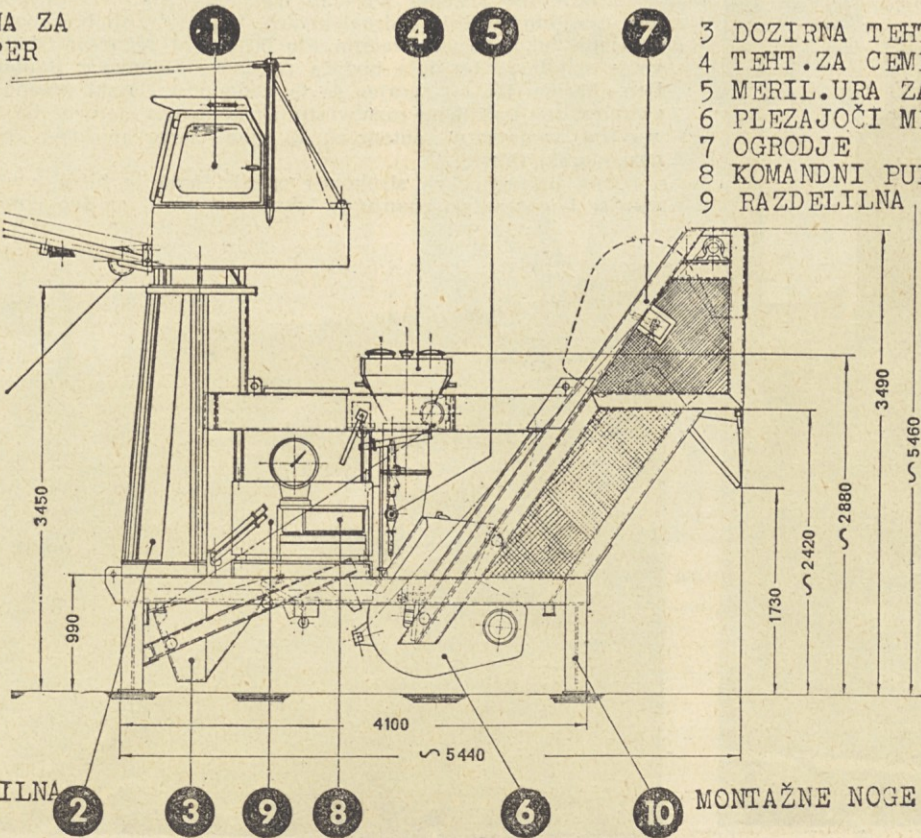
Tehnični podatki betonarne:
tip betonarne: EMM-15
kapaciteta betonarne: 15 m³/uro
priključna moč: 30 kW
kapaciteta deponije pri dolžini boksov 7,5 m ca. 110 m³; pri dolžini boksa 10 m ca. 200 m³
teža betonarne brez podvozja: ca. 5,5 tone
hitrost na transportu betonarne: do 80 km/uro
cena betonarne: ca. 270.000 N din
potrebna delovna sila: 2 strojnika

Posebnost te betonarne je, da ima plezajoči prisilni mešalec betona, ki med dviganjem tudi meša in s tem skrajša čas posamezne sarže. Vsa druga oprema je standardna kot pri avtomatskih betonarnah, tj. doziranje gramoza, cementa in vode z avtomatskimi napravami.

Med preizkusom bo betonarna predstavljena še v Maribor in Koper, tako da bo možno ugotoviti njeno funkcionalnost pod različnimi pogoji obratovanja, kakor tudi montaže in transporta.

T. M.

KABINA ZA SKREPER

- 3 DOZIRNA TEHT.ZA AGR.
- 4 TEHT.ZA CEMENT
- 5 MERIL.URA ZA VODO
- 6 PLEZAJOČI MEŠALEC
- 7 OGRODJE
- 8 KOMANDNI PULT
- 9 RAZDELILNA OMARICA

RAZDELILNA ZVEZDA

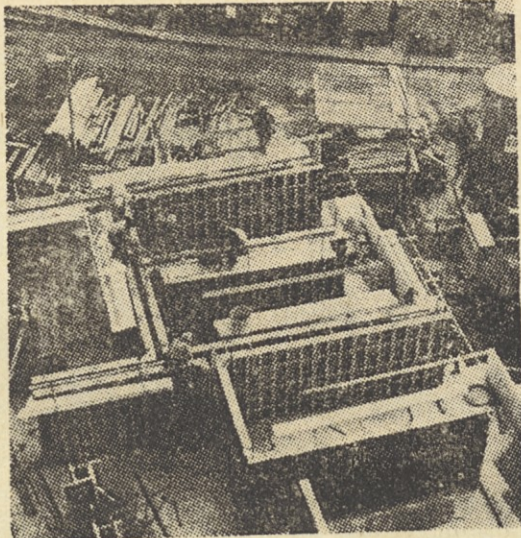
MONTAŽNE NOGE

Nov načn požarne zaščite pri jeklenih konstrukcijah

Poslopje US STEEL CORPORATION v Pittsburghu se v 65 etažah dviga v višino 250 m. Nebotičnik je pravzaprav prizmatičen stolp s trikotnim prerezom in udrtimi robovi. Površina prereza trikotnika znaša 3800 m².

Celotna etažna površina znaša 29,5 ha, pri čemer je površina poslovnih prostorov 270.000 kvadratnih metrov, površina prostorov za parkiranje 16.700 m² za ca. 650 avtomobilov. V 62. nadstropju je restavracija, popolnoma v steklu in omogoča dober razgled na mesto; na strehi je prostor za pristajanje helikopterjev. V vsaki etaži so trije pravokotni prostori za pisarne v izmeri 67 x 14 m razvrščeni okoli jedra objekta, ki je izoblikovan kot enakostranični trikotnik z dolžino stranice 50 m. Trikotna oblika prereza objekta je bila izbrana predvsem zaradi boljšega prevzema sil vetra.

Nosilni vertikalni jekleni stebri so zunaj objekta, oddaljeni 1 m od fasade. Ti stebri so jekleni, škatlastega prereza in zvarjeni. V vsaki III. etaži so povezani s stropnimi nosilci in stropovi samimi, ki so obremenjeni na tlak in nateg, upogib pa igra le manjšo vlogo. Zaključek zgradbe je prostorska okvirna konstrukcija, ki predstavlja zgornjo togo povezavo objekta in je povezana s stebri.

Velikotablasti opaž tovarne „Noe“

Razvoj opaženja gre, posebno še pri stanovanjski gradnji, v smeri velikih opažnih elementov. Zahtev po v dnu betonu je vedno več, ker se s tem prihrani omet in tako zmanjša stroške. Prav tako so zahteve po kvalitativnem betonu vedno večje. Ker je možno te opažne elemente predstavljati z žerjavom in tako bistveno prihraniti čas, si velikotablasti opaži nezadržno odpirajo pot.

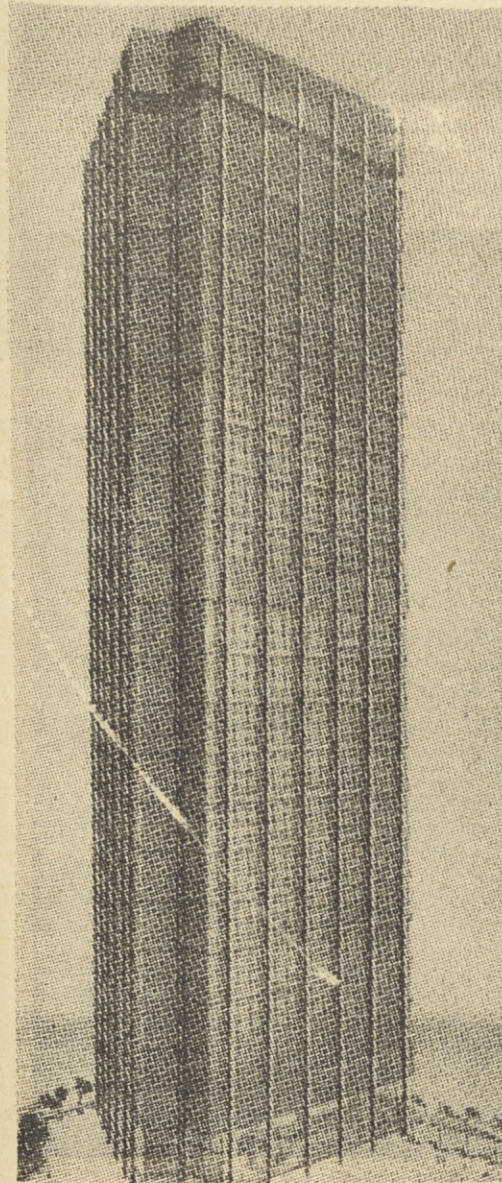
V zahodni Evropi ima pri razvoju velikotablastih opažev pomemben delež tovarna »NOE«, ki je že leta 1958 dala na trg prvi opažni sistem z velikimi tablam. Imenovali so ga »univerzalni jekleni opažni sistem«. Kasneje so skonstruirali nalašč za potrebe stanovanjske gradnje, kjer se zahteva viden beton, nov sistem opaženja, imenovan »masivni sistem jeklenih opažev«. Hkrati so za oporni sistem pri lesenih opažih začeli s proizvodnjo »NOE«-combi nosilcev.

Povpraševanje po velikih opažnih tablah je medtem stalno naraščalo. Prišlo pa je tudi do takih primerov, ko so poskušali uporabiti velikotablaste opaže na objekti, ki za takšno uporabo niso ustrezali. Domača velikotablasti opaži so tudi objekti, kjer je mogoče opažne table uporabiti čim večkrat, brez bistvenih predelav. S serijsko gradnjo pride do pravega efekta ekonomska stran tega opaženja.

Mnogokrat se zdi določen opažni sistem na prvi pogled tehnično in ekonomsko ugoden. Pri podrobni proučitvi pa se izkaže, da nekateri opažni sistemi niso bili vredni denarja, ki je bil zanje izdan. Opažni sistemi »NOE« so skonstruirani na principu štednje in ekonomičnosti, možno jih je univerzalno uporabljati dolgo časa tako, da se investicija izplača.

ing. E. S.

Upravno poslopje US Steel Corporation.

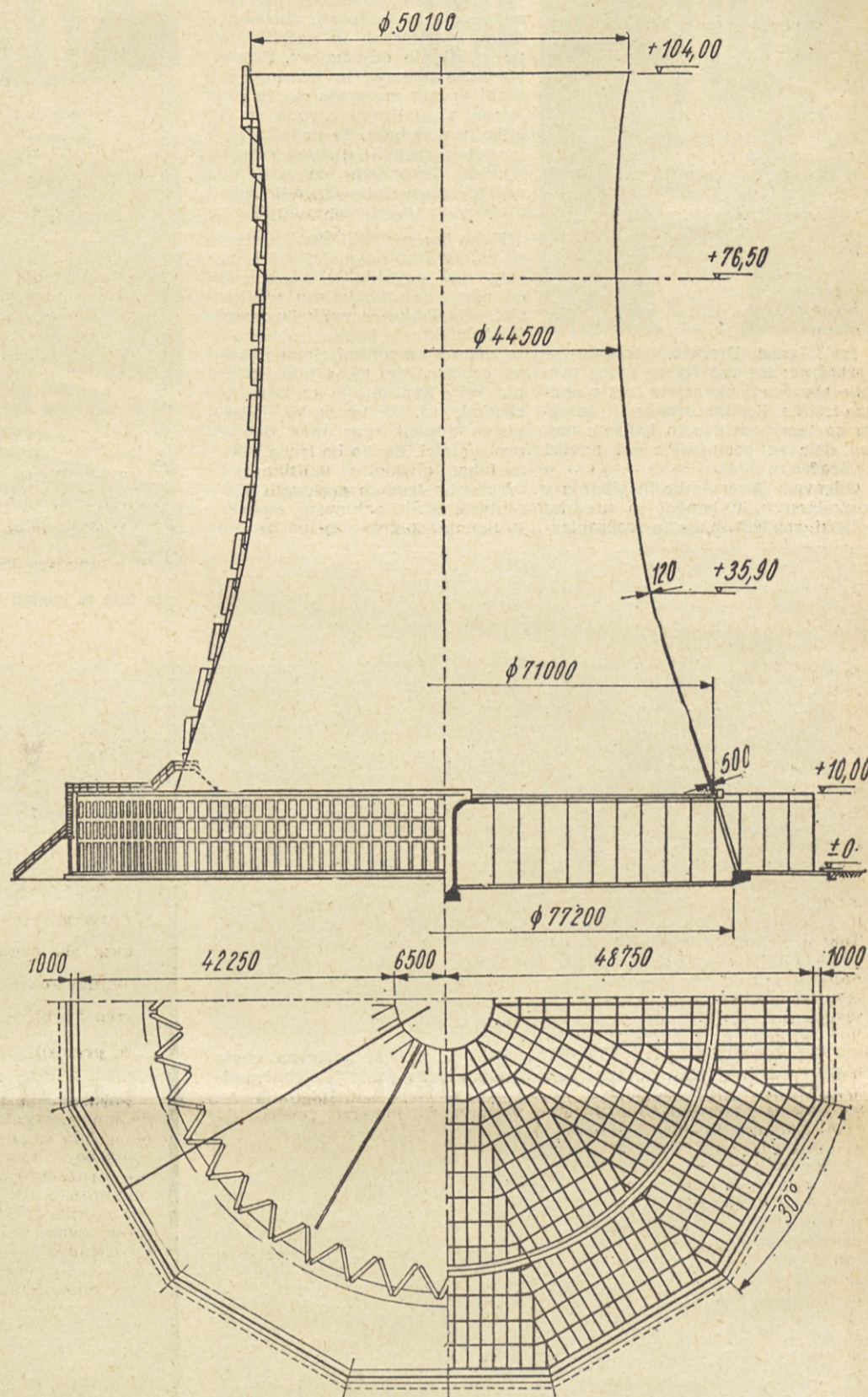
Nadalje se je pokazalo pri »NOE« jeklenem sistemu opažnih tabel, da je velikost tabel 50 x 250 cm zelo dobro izbrana, da je to velikost, ki omogoča sestavo velikih opažnih tabel, kakor tudi opaženje manjših opažnih površin.

Ce je podana zahteva, da mora biti opaž iz vezanih plošč, je potrebno izbrati ustrezen oporni sistem. To pa omogoča novi jekleni »NOE-combi« nosilec.

Razširjenost uporabe velikotablastih opažev potrjuje njihovo tehnično in ekonomsko ute-

Hladilni stolp z radialnim protičnim hlajenjem in pretokom 42.000 m³ vode na uro

Za razliko od do sedaj običajnih povratnih sistemov hlajenja je rensko-westfalsko elektro podjetje uporabilo pri gradnji 300 MW bloka F v elektrani Weisweiler namesto treh ventilatorskih hladilnikov en sam hiperbolično radialni protistrujni hladilni stolp. Kompleten inženiring je prevzelo podjetje SCAM

Pogled, prerez in tloris hladilnega stolpa z razpršiščem.

meljenost. Vsekakor pa je treba za vsak primer posebej ugotoviti smiselnost takega načina opaženja. V toku let je tovarna »NOE« razvila vrsto dovršenih opažnih sistemov, ki omogočajo opaženje velikih površin, kakor tudi posameznih betonskih elementov.

iz Pariza, ki je pritegnilo k sodelovanju še podjetje Coignet iz Pariza in Hochtief AG Polensky.

Posebnost tega hladilnega stolpa je prišče zunaj lupine stolpa, kar je bilo prej običajno za križni protistrujne hladilne stolpe. Tako so pridobili več prostora za konstrukcijo prišča.

Zaradi izmeničnih nenosilnih plasti na približno vsake 3 m globine je bilo treba pod krožnim temeljem sanirati teren z gramoznim nasutjem. Lupina hladilnega stolpa leži na 42 parih armiranobetonskih stebrov prereza 40 x 5 cm, ki so bili prefabricirani in nato montirani z avtožerjavom. Ti križni in poševni stebri so povezani na koti + 10 m s prednapetim krožnim nosilcem prereza 50/100 centimetrov, prednapetim z 200 tonami sile.

Spodnji del hladilnega stolpa prehaja proti vrhu v hiperboloidno obliko lupine.

Lupina je iz betona BM 300 s spremljivo debelino od 0,50 do 12 cm in armirana z rebastim železom posebne kvalitete. Za betoniranje so uporabili specialno plezajoče opaže in plezajoče odre, ki jih uporablja firma Coignet. Odri so bili široki ca. 2 m, jekleni in visoki 11,20 m. Notranji del odra ima tri podobne steze, zunanji pa le eno. Elementi so bili obešeni na jeklenih konzolah, ki so bile med seboj povezane skozi betonsko steno. Elemente cdrov in opažev so dvigali hidravlično po 1 m, kar jim je zadostovalo za betoniranje.

Zaradi agresivnosti je bil predpisan dodatek HOZ 325. Po dveh dneh je beton dosegal trdnost 160 kg/cm².

Z deli so začeli decembra 1965. leta, lupina je bila gotova 1. novembra 1966; v tem času sta vključena tudi dva meseca, ki sta bila potrebna za sanacijo terena.

Razpršišča, ki je konstruirano iz stebrov in nosilcev, je iz prefabriciranih elementov in so ga enostavno montirali z avtožerjavom. Razpršilne naprave so iz salonitnih plošč in naprave za porazdelitev vode. Ta razvodna konstrukcija je iz salonitnih žlebov. Streha razpršišča je iz valovitega salonita, ki sloni na žlebeh vodorazdelilne naprave. Stolp je začel obratovati po 20 mesecih gradnje.

	VISOKI ZNAN- STVENI IN UMET- NIŠKI NASLOV	ŽITARICA	DELAVEC IZ PE- CELJE	NORMA- TIV ZA FILM	FR. SLIKAR (EDGAR 1834-1917 GRČILO)	ZEDNITEV (CIPRA Z GRČILO)	ČAR, BAJKA	ZDRAVILO	AMER. DIPLOMAT (GIGRE) FONET.	
	MAŠA POSLOVNA ENOTA									
	MOŠNO IHE									
	GLAVNI JUNAK ROMANA H. KIRSTA "OB-15" FONET.		GRŠKA ČRKA		IGRALNA KARTA LISA			PREDLOG SODELOVATI NA DRŽBI		
	ATA				DOLUČENE BARVE ANTIKNI VODVOD				JUŽNO VIETNAM. OSVOBOD. FRONTA	
	PECIVO						ČOP, OBESEK			
	SORO- DNIK						MALEKTR. DELEC PRESED. UOP			
	KAZALNI ZAJMEK VODNI POJAV				MEHAN. NAPRAVA JURČEK ROBA					
	PREBIVALEC ČEŠKEGA MESTA OLOMOUČ	REKA V SEVERNI EVROPI	NAPRAVA IZ ZEMLJE	JEDILNIK	OPIS ŽN- LIL KRISTA VTOGLED (Srb. Hrv.)	ČRNA ČOKA				SPILET LAS
	KRSTA TRUGA				SAMO OŠERNI ZAJIMEK			MAIHEN ODOR		ENA VAS PRI LJUBLJ.
	UMETNA MASA					ROMAN K. ČAPKA RADIJ POLMER		BOLHA (SRBSKO) REKA		
	PRESEDA RO SINDIKATA							SPLETKA		

Z več posluha in gibčnejšo politiko sledimo utripu tržišča

cije skladov, stanovanjskih podjetij nova gledanja na politiko odkupovanja zemljišča, terjajo veliko previjnost in zasledovanje potreb tržišča pri načrtovanju stanovanjske gradnje oziroma gradnje za trg na splošno.

V petih letih, odkar se je stanovanjska gradnja za trg močno razvila, so se razmere in pogoji prodaje v celoti spremenili.

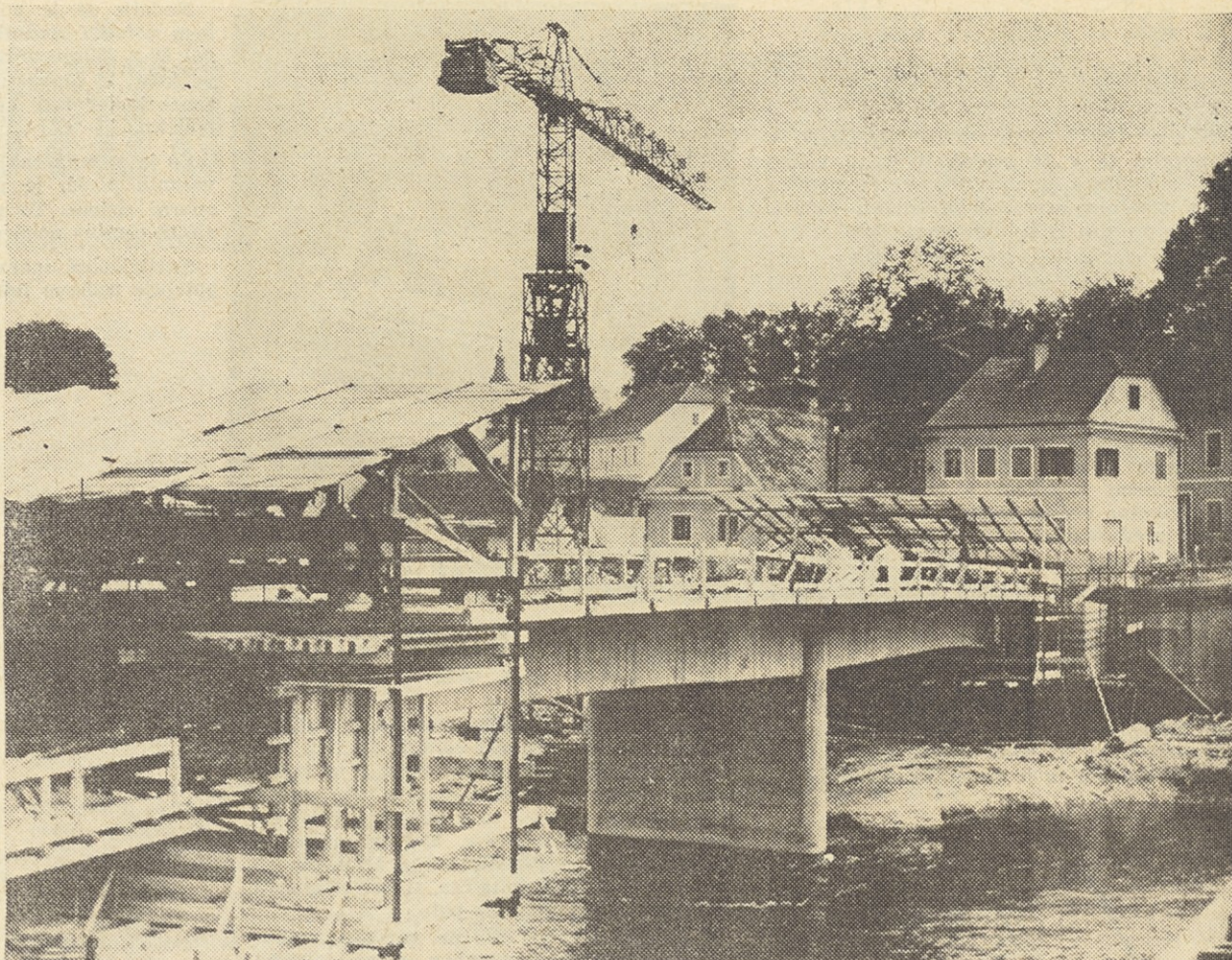
Pri načrtovanju obsega in asortimenta gradnje se prilagajamo in upoštevamo tempo prodaje posameznih vrst stanovanj, povpraševanje, plačilne pogoje in možnosti, zbiramo podatke o potrebah in načrtih večperspektivnih odjemalcev. Primerjamo naše podatke in izkušnje s podatki drugih proizvajalcev in prodajalcev, z analizami zavoda za statistiko in podobnih. Te podatke je treba potem spraviti v sklad z razpoložljivimi lokacijami in zazidalnimi načrti, eventualnimi krediti bank in možnostmi in interesom Gradisa.

Kako bomo sledili razvoju gradnje in kolikšen bo naš delež v teh novih zahtevnih pogojih, je odvisno samo od nas. Trenutno kažejo analize tržišča, da lahko še veliko napredujemo in efektneje konkuriramo na trgu že samo z osnovnimi elementi uspešne proizvodnje, t.j. s hitrejšo gradnjo, višjo kvaliteto in konkretnjšimi cenami, t.j. v lastnostih, kjer nismo dosegli vrha med domačimi proizvajalci. Enako bo treba s še več posluha, gibčnejšo politiko ter združenim trudom poslovnih enot centrale slediti zahtevam, možnostim in utripu tržišča.

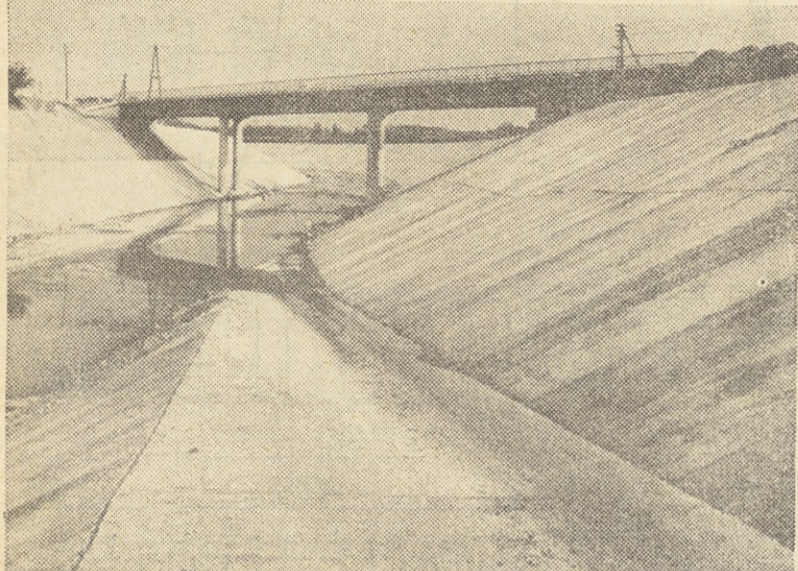

Ing. Ignac Brenčič, centrala — vprašanje: Že več let se poleg prodaje stanovanj ukvarjate tudi z analizo tržišča. Kakšne uspehe ste dosegli na tem področju in kakšnih metod dela se poslužujete pri analizi tržišča?

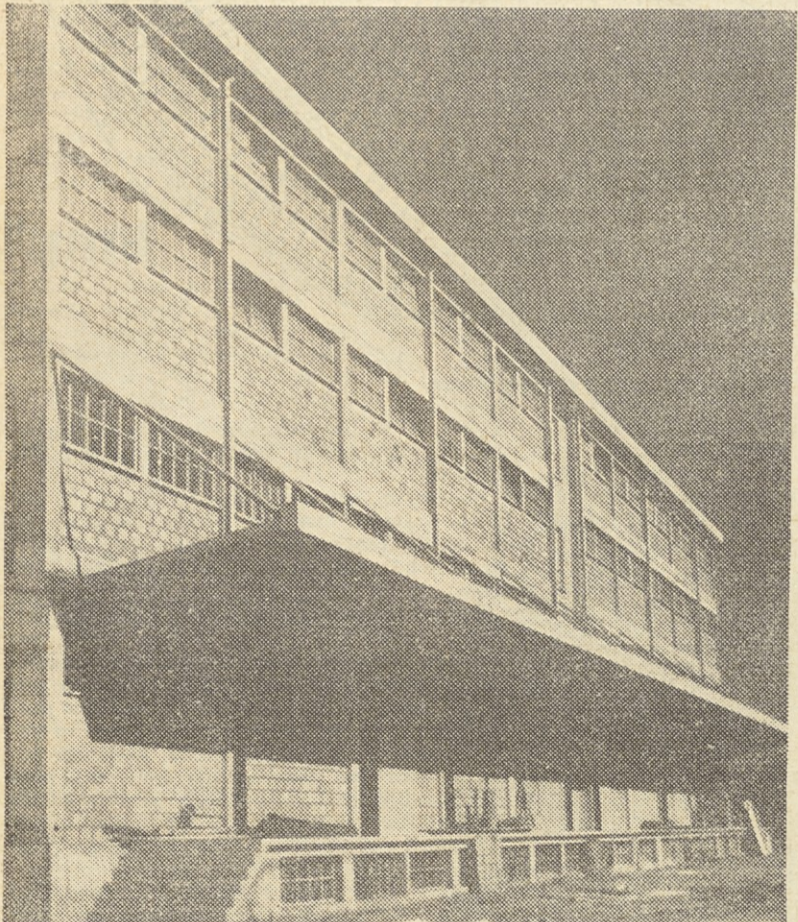
Odgovor: Spremembe in gibanja v gospodarstvu, v bančni in kreditni politiki, različni režim in reorganizacija

In tole je pogled na gradnjo mostu čez Muro v Gornji Radgoni z avstrijske strani.

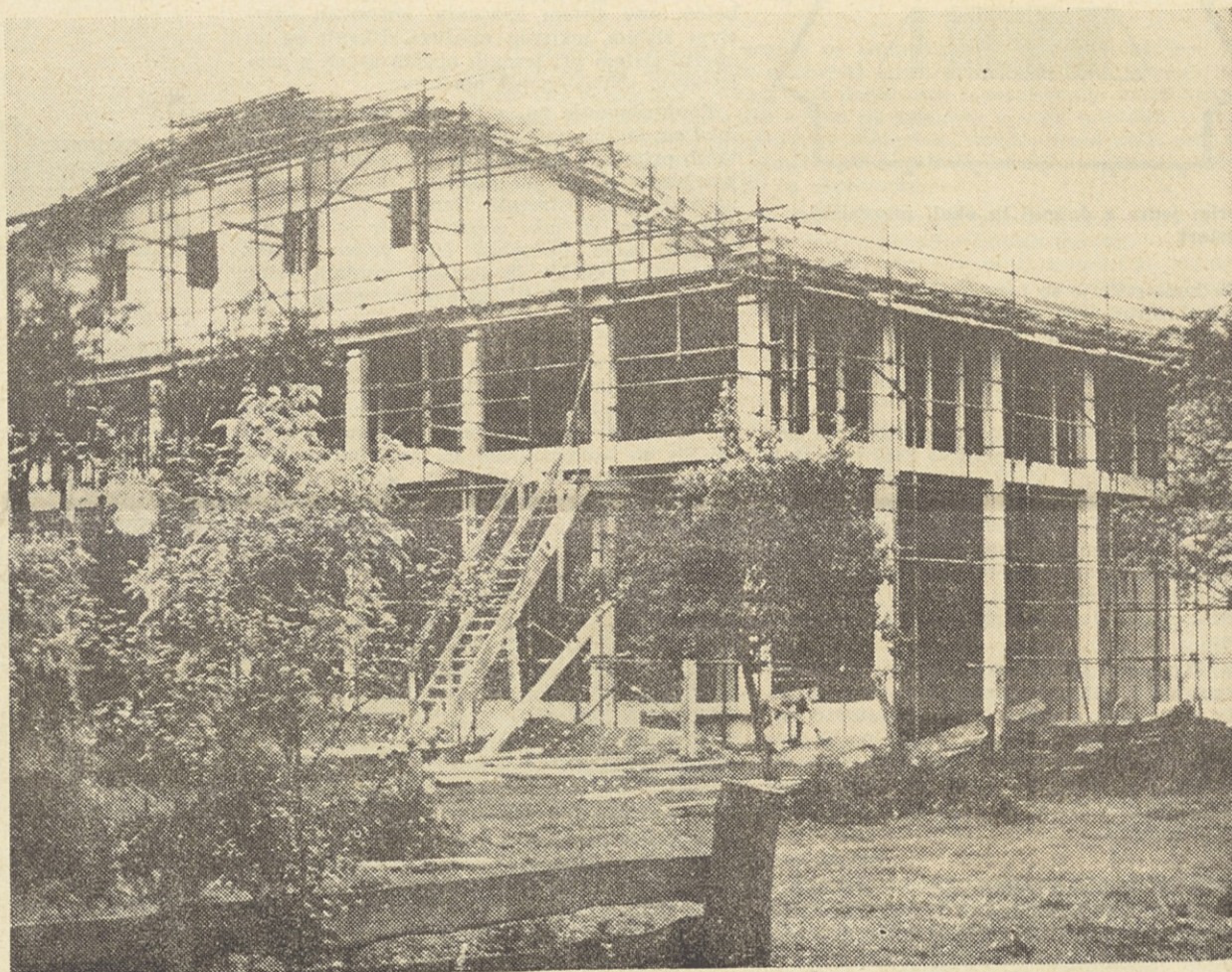
Most čez dovodni kanal v Zlatoličju. Most je gradila poslovna enota »Gradis« Maribor, velik dovodni kanal pa gradbeno podjetje Tehnogradnje iz Maribora.

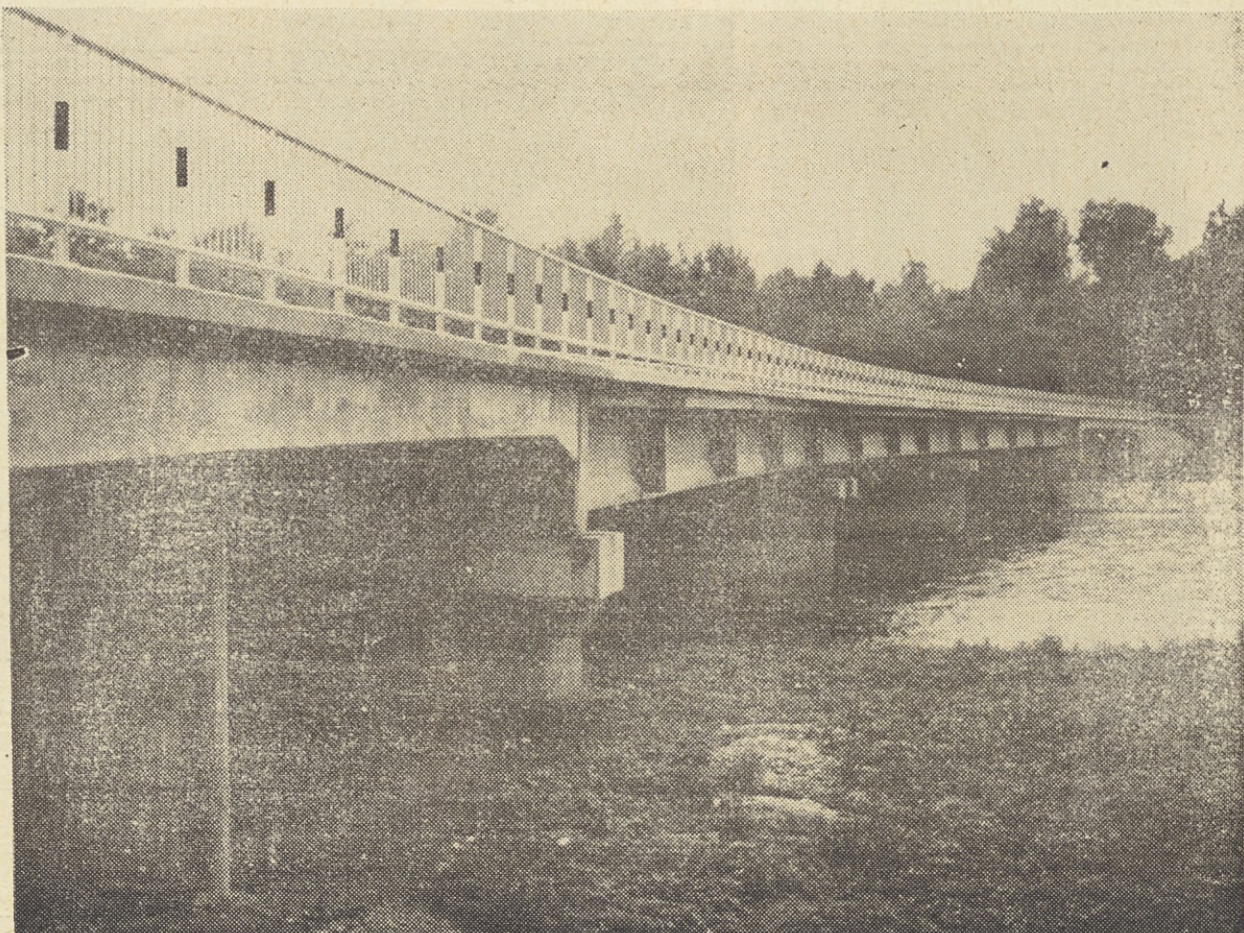
Novo zgrajeno skladišče Merksa v Celju.

S sestanka gradbenih podjetij v zavodu za zaposlovanje v Čakovcu, odkoder bomo tudi letos dobili večino vajencev.

V Bohovi gradimo skladišča za 380 vagonov sadja.

O gradnji veržejskega mosta smo že večkrat pisali. Takle pa izgleda most v dokončni izgradnji.